

CONCEPTUALIZAREA COLEGIULUI COLONIAL ÎN FUNDAMENTAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR AMERICAN

Lilia PARHOMENCO

Învățământul superior în Statele Unite ale Americii s-a dezvoltat într-o modalitate total diferită de cel de pe continentul european, fiind influențat de o varietate vastă de forțe istorice și condiții socioumane. Aceste forțe istorice se identifică cu quantumul de valori și cunoștințe transplantate aici de pe continent, iar factorul sociouman, valorificat prin aportul populației native, a factorului teritorial și a necesității organizării unui sistem de învățământ într-o „lume nouă” cumulează acele condiții specifice ce au și oferit învățământului american un specific aparte, propulsându-l spre noi înălțimi și stabilind, ca produs finit, universitatea americană în fruntea clasamentului mondial din perspectiva funcționalității, a modelului paradigmatic utilizat și a spiritului democratic ce îl transmite.

Periodizarea evoluției învățământului superior în Statele Unite este făcută, unanim, de către mai mulți cercetători americani în acest domeniu, limitele temporale fiind delimitate concomitent cu unele evenimente importante din istoria continentului american. Astfel, prima eră în dezvoltarea învățământului superior în Statele Unite o reprezintă înființarea colegiilor, prototipul primului colegiu anglo-american fiind Emmanuel College a Universității din Cambridge [1, p.4].

Un alt colegiu înființat în era colonială în Statele Unite, de o valoare similară este Yale, al cărui președinte, în campania sa pentru acest post, face o amplă cercetare a statutelor universităților din Cambridge și Oxford și a documentelor lor reglementatoare, întru formularea unei carte universitare pentru Yale [4, p.36], iar la William and Mary, un alt colegiu american de valoare cu puternică influență engleză se face cunoscut în curând. Harvard se înființează în baza

precedentelor colegiale britanice și încearcă să copieze, practic, modelul organizatoric, devenind la rândul său prototipul tuturor colegiilor din America Engleză.

După înființarea unor colegii pe vastul teritoriu american, se ajunge la concluzia că faptul de a înființa un sistem de universități colegiale, așa cum era în Anglia, este practic imposibil, din cauza unei serii de factori atât de ordin intern, cât și extern: mai întâi, se pune la îndoială faptul că regina britanică ar fi oferit acea cartă regală necesară unei universități americane, apoi, teritoriul țării era prea mare și nivelul de trai foarte scăzut, unica ieșire din situație întru organizarea unui oarecare sistem educațional era înființarea unor colegii separate, sacadate, cu dreptul de a oferi diplome, efortul educațional fiind astfel risipit.

Amplasarea și organizarea individualistă a colegiilor este, de fapt, și prima deosebire a colegiilor americane de cele britanice, urmată de o serie de alte evenimente, ce îndepărtează aceste două mari sisteme și mai mult: heterogenitatea populației continentului american condiționează prezența reprezentanților diverselor confesiuni în comisia de control a colegiilor, acest fapt fiind întâlnit, pe continentul european, doar la universitatea din Leyden [1, p.4]. Ulterior, sistemul american se modifică conform modelului scoțian, ale cărui universități erau nonrezidențiale, orientate profesional și sub controlul unor reprezentanți ai comunității, și nu ai membrilor facultății.

Frederick Rudolph, profesor la Williams College și autorul celei mai importante lucrări despre evoluția colegiului și a universității americane, constată faptul că învățământul superior în America, în etapa inițială a formării, se dezvoltă „în preponderență datorită unor factori incidentali și nu unui scop anumit, mai mult din impuls decât printr-o schemă bine organizată și planificată” [3, p.3].

Scopurile colegiilor coloniale în America erau comune, pe fundalul unei mixturi de confesiuni și culturi, de idei și practici. Astfel, Yale și Princeton contribuie cu un țel nou pentru colegiul colonial, și anume supraviețuirea denominațională într-un mediu religios mixt. Tradiția creștină devine piatra de temelie a întregii structuri intelectuale ce este adusă în „Lumea Nouă”, ulterior însă, după cum reflectă și Cartele unor colegii fondate spre sfârșitul secolului al XVIII-lea, colegiile au misiunea de a forma specialiști bine pregătiți în alte domenii decât administrație și biserică. Scopurile educaționale ale timpului, de fapt, servesc intereselor colonizatorilor pe acele teritorii, iar educația devine

cea mai valoroasă unealtă ce permitea transpunerea acelor idei colonizatoare, britanicii stabiliți aici încercând să păstreze acele valori din vechiul continent, să transmită și să conserve cultura intelectuală din țara-mamă.

Deși structura organizațională a colegiilor americane copiază modelul oxfordian și cambridgean, anumite practici ale unei entități educaționale superioare sunt determinate de influențe scoțiene, or, după cum am mai menționat, în afară de modelul administrativ format în baza celui scoțian, și unele trăsături curriculare denotă, de asemenea, apropierea acestora de cele din Glasgow sau Edinburgh. Astfel, economia politică, definită prin competențe analitice, devine subiect-cheie în unele colegii coloniale, disciplină care ulterior ar fi contribuit la educarea viitorilor oficiali ai Lumii Noi, iar fluiditatea mediului academic descrie un învățământ de o viziune largă, ce depășește limitele cursului formal de studiu, deși inițial, Henrz Dunster organizează primul curs de studii pentru colegiul anglo-american după cum urmează: „primus annud Rhetoricam docebit, seundus et tertius Dialecticam, Quartum adiungat Philosophiam”, or asta nu semnifică nimic altceva decât transplantarea trivium-ului și a quadrivium-ului din antichitatea clasică.

Un alt element specific colegiului epocii coloniale este rata înaltă de părăsire a studiilor, provocată de lipsa unor obiective clare ce ar duce spre susținerea examenelor și obținerea unei diplome. Studenții la colegii constituiau în acele timpuri mai puțin de un procent din populație, iar un exemplu strident ar fi cel al unui singur student admis la studii în 1765, când se deschide colegiul din Rhode Island, iar doi ani mai târziu, doar zece sunt admiși, Yale, în același timp, oferind titlul de licențiat doar la 18 absolvenți [3, p.25].

Studenții de la colegiile americane coloniale își exprimă, din start, interesul pentru discursul politic și oratorie, acestea constituind în realitate și principalele metode de evaluare a studenților la finele semestrelor. Aproximarea colegiului de capitala colonială determina studenții să observe activitatea figurilor politice și a oamenilor de stat ai timpurilor, iar interesul deosebit în politică și drept atât în cadrul cursurilor, cât și în afara lor semnaleză o altă schimbare importantă în colegiile coloniale, și anume: declinul gradual, dar persistent al clerului în calitate de lideri și ascensiunea oamenilor politici și a avocaților pe scara ierarhică [2, p.16].

Colegiul colonial cunoaște o dezvoltare mai mult în plan orizontal decât vertical, acesta nu reușește să își schimbe modul de organizare, nu evoluează, nu își atinge scopul suprem de a forma o universitate în adevăratul sens al cuvântului, sau cel puțin, în limitele modelului englez impus timpului. Această instituție americană imită mai degrabă o școală secundară, ceea ce germanii ar numi „Gymnasium”, decât fundamentează o instituție de învățământ superior, formându-se prin metoda sincretică din transplantul elementelor fundamentale organizaționale britanice și a condițiilor socioumane total noi și diferite, pe fundalul unui spirit laic și ecleziastic dezvoltat la egalitate. Colegiul colonial consideră finalizată îndeplinirea rolului său istoric înainte de războiul civil din Statele Unite ce marchează mijlocul secolului al XIX-lea, perioadă în care America cunoaște apariția unei structuri educaționale mult mai elaborate, una care merită numele de „universitate”.

Referințe:

1. BRUBACHER, J.S., Willis Rudy. *Higher Education in Transition*. Oxford University Press, 2004.
2. HANDLIN, O., MARZ, F., HANDLIN. *Colonial Seminaries 1636-1770*. New York, McGraw-Hill, 1970.
3. RUDOLPH, F. *The American College and University: a History*. Georgia University Press, 1990.
4. SHIPTON, C. *Biographical Sketches of those who Attended Harvard College in the classes 1722-1725*. Massachusetts Historical Society, 1945.